

Detectorvondst te Hoeke: Een medaille van de Heilige ANNA.

Jan Tilleman

Inleiding.

Bij de omvorming van de rijksweg Knokke – Maldegem tot expresweg (N 49) Knokke – Antwerpen in 1974 – 75, werd ons, bewoners van “Ten Houcke Boven”, reeds duidelijk gemaakt dat het de bedoeling zou zijn om er metertijd een autostrade van te maken. Dit hield in dat er vroeg of laat dus een strook grond zou onteigend worden voor de aanleg van de rand – of ontsluitingsweg.¹ Vanaf eind de jaren negentig van de vorige eeuw besteedde ik in de wintermaanden wat tijd om op de hofplaats langs de brughelling van de N.49 een detectoronderzoek te doen (foto 1). Aan reacties van in de grond stekende stukjes metaal ontbrak het hoegenaamd niet. Er waren ten eerste enorm veel granaatscherven of schrapnels genoemd, afkomstig van ontplofte obussen tijdens de tweede wereldoorlog. Dit is niet verwonderlijk daar er niet minder dan 38 exemplaren op de hoevegebouwen gevallen zijn. Ten tweede waren er ook grote aantallen stukjes zink, afkomstig van de aan flarden gerukte dakgoten. Op zeker ogenblik gaf een fel signaal een hoefijzer aan dat zich op een diepte van zowat 20 cm bevond. Als climax had ik op 19 januari 2001 een supervangst, met name een goed bewaarde medaille toegewijd aan de heilige Anna.

¹ Ondertussen is die omvorming een concreet feit geworden. De M.E.R (Milieu Effecten Rapport) studie voor het traject tussen de molen van Hoeke tot voorbij Lapscheure, lag in het najaar van 2013 voor het publiek ter inzage.

Beschrijving.

Na wat opkuiswerk kon ik vaststellen dat de medaille vervaardigd is uit messing (een legering van koper en zink).

Technische fiche; Hoogte zonder oogje: 22,65 mm.

Hoogte met het oogje inbegrepen: 27,2 mm

Breedte: 18,75 mm.

Voorzijde: Binnen een gladde rand, de Heilige Anna zittend op een stoel. Voor haar staat Maria met een open boek in de hand.² Als opschrift St. ANNE (Sterk afgesleten).

Keerzijde: Eveneens binnen een gladde rand, onder een kroon, twee harten met elk een vuurtong er boven.

Beoordeling en datering.

De afbeelding van de Heilige Anna en Maria komt eerder summier over wat een antieke indruk geeft. Er wordt hier expliciet een actieve houding van Anna weergegeven. Zij is Maria aan het onderwijzen. Het rechterbeen van Anna situeert zich naar achter naast de stoel. Het linkerbeen staat wat naar voor waardoor het lange kleed van de vrouw zeer tot uiting komt. De keerzijde kunnen we omschrijven als " *Er heerst (kroon) een vurige, (vlammen) wederzijdse liefde (twee harten) tussen de twee personen*".

Bij mijn weten gebeurt het zelden dat de Heilige Anna al zittend wordt afgebeeld. Meestal staat zij ook recht. (afb. 2)

Medailles komen pas zeer talrijk voor vanaf de 19° eeuw. Zo heb ik er weet van dat medailles toegewijd aan O. L. Vrouw en het Heilig Hart van Jezus, in de stallen vastgespijkerd werden aan de balken om het vee te behoeden voor kwalen en sterfte. De eerste medailles doken op gedurende de 17° eeuw in navolging van de middeleeuwse pelgrimsinsignes of -tekens. Deze uit lood vervaardigde insignes hadden een beschermende functie voor de bedevaarder die ze droeg. In een studie van René Dekeyser in R.d.P. 37° jg. Nr. 1, vernemen we een intense verering van de Heilige Anna op St. Anna ter Muiden vanaf de 14° eeuw. Na de beeldenstorm werd het miraculeuze beeld van de H. Anna over gebracht naar Oostkerke waar de verering nog zeker tot in 1620 plaats vond. Daar er eveneens een St. Annagilde was, is het best aan te nemen dat deze laatste in stond voor de uitgifte van de in dit artikel beschreven medaille. Op deze basis is een datering in de 16° - begin 17° eeuw mogelijk.

---

² Volgens de Heilige Schriften was Anna de vrouw van Joachim en moeder van de H. Maria.

Foto 1. Het terrein waar de medaille gevonden werd. Achteraan de brughelling van de N. 49 over het kanaal Brugge – Sluis. Links de verhevenheid van de Evendijk B, nu Krinkeldijk genoemd, die van Oostkerke komt. Voor de bundel snoeihout situeert zich de vindplaats.

Afbeelding 2.

Afbeelding van H. Anna en Maria rechtstaand.

Bibliografie.

- Sanctuaires et pèlerinages; Bulletin du Centre de Documentation (Rue François I – Paris – VIII).
- De Sint Annaverering te Mude door René De Keyser in R.d.P. nr. 1 jaargang 37 p. 7.
- Afbeeldingen op www.aardenburg.nl.